

Onderwerp Vaststellen Gebiedsplan Bereikbare Steden	
Nummer	2021/0332154
Portefeuillehouder	Roduner, F.J., Berkhout, R.A.H
Programma/beleidsveld	4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling, 5.1 Openbare ruimte en Mobiliteit
Afdeling	PG
Auteur	A.M. de Groot/L. van Soerland
Telefoonnummer	06 – 28 25 21 14
Email	agroot@haarlem.nl / Isoerland@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>Haarlem heeft een opgave om voor betaalbare woningen te zorgen. Deze woningen worden grotendeels gerealiseerd in ontwikkelzones. Door deze groei ontstaan andere opgaven voor de leefbaarheid in de stad. De druk op het mobiliteitssysteem en de toch al schaarse ruimte wordt hoger. Daarom werkt Haarlem samen met acht andere middelgrote gemeenten rond Amsterdam aan een betere verdeling en bereikbaarheid van wonen en werken in het traject 'Bereikbare Steden', onderdeel van het rijks- en regioprogramma SBaB (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid). Met het toevoegen van woningen en werkgelegenheid op en rondom de drie OV-knooppunten heeft Haarlem een belangrijk aandeel in de groei van de MRA. In de afgelopen periode heeft Haarlem samen met de partners binnen de MRA intensief gewerkt aan het Gebiedsplan, waarin projecten staan opgenomen om de volgende doelen te bereiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het versneld aanpakken van het woningtekort; • Het optimaliseren van de ov-bereikbaarheid; • Het stimuleren van de werkgelegenheid; • Het verduurzamen en klimaatveranderingsbestendig maken; en • Het blijvend investeren in de leefbaarheid, de ontmoetingsfunctie en inclusiviteit <p>De geselecteerde projecten vallen binnen eerder door de raad vastgestelde of momenteel in inspraak zijnde visies.</p> <p>De financiële haalbaarheid en fasering wordt grotendeels bepaald door bijdragen van het rijk. Deze bijdragen zijn afhankelijk van de uitkomsten van de kabinetsformatie. In de Programmabegroting 2022-2026 gaat het college daar nader op in.</p>
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter bespreking naar de commissies Ontwikkeling en Beheer. Het college vraagt de opvatting van de commissies over de inhoud van het Gebiedsplan.
Relevante eerdere besluiten	- Informatienota Regionale aanpak Bereikbare steden en uitwerking gebiedsplannen (2021/75310)

	<ul style="list-style-type: none"> - RIB Lobbytraject Bereikbare Steden en voortgang vervolgonderzoek mobiliteitshub Haarlem Nieuw-Zuid (2021/277509) in commissies Ontwikkeling en Beheer (datum college 1 juni 2021) - Collegebesluit Reserveringsaanvraag OV-fonds provincie Noord-Holland (2021/291598) - RIB Studie HOV-corridor Haarlem-Schiphol/Amsterdam (2021/238716) in commissie Beheer
<p>Besluit College d.d. 6 juli 2021</p>	<p>Het college van burgemeester en wethouders,</p> <p>Besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het Gebiedsplan Bereikbare Steden vast te stellen; 2. Het gebiedsplan aan te leveren bij het coördinatieteam van Bereikbare Steden, ter agendering in de rijk-regionale overleggrema richting het BO MIRT najaar 2021; 3. Het gebiedsplan te benutten ter onderbouwing van andere (gemeentelijke) financierings- en organisatievraagstukken. <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

1. Inleiding

Haarlem heeft een opgave om voor betaalbare woningen te zorgen. Deze woningen worden grotendeels gerealiseerd in ontwikkelzones. Door deze groei ontstaan andere opgaven voor de leefbaarheid in de stad. De druk op het mobiliteitssysteem en de toch al schaarse ruimte wordt hoger. Daarom werkt Haarlem samen met acht andere middelgrote gemeenten rond Amsterdam aan een betere verdeling en bereikbaarheid van wonen en werken in het traject 'Bereikbare Steden', onderdeel van het rijks- en regioprogramma SBaB (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid).

Rijk en regio zien dat voor het realiseren van de enorme woningbouwopgave in de MRA meer investeringsvermogen nodig is en een gezamenlijke en adaptieve, programmatische bekostiging uitgewerkt moet worden die in het BO MIRT kan worden bevestigd. Waarbij duidelijk is dat een verhoging van de afspraak van 175.000 naar 220.000 woningen nog eens om extra investeringen en inspanningen van alle partijen vraagt. Naar aanleiding van de gemaakte afspraken in de bestuurlijke overleggen met de ministers van BZK en I&W (tijdens het BO MIRT 2020 en BO Leefomgeving 2021) hebben we een Gebiedsplan opgesteld. Hiermee formuleren we voor de korte termijn een aanpak en uitvoeringsstrategie voor de verschillende gebiedsontwikkelingen, waarbij we tevens de Rijk-regionale inzet vastleggen.

Met het Rijk is afgesproken dat wij tijdens het BO MIRT in het najaar ons gebiedsplan aanbieden. Door het gebiedsplan nu vast te stellen, kunnen we ons gezamenlijke aanbod van negen steden kracht bij zetten: we laten in gezamenlijkheid zien dat negen gemeenten klaar staan voor een versnelde uitvoering.

Met het toevoegen van woningen en werkgelegenheid op en rondom de drie OV-knooppunten heeft Haarlem een belangrijk aandeel in de groei van de MRA. In de afgelopen periode heeft Haarlem samen met de partners binnen de MRA intensief gewerkt aan het Gebiedsplan, waarin projecten staan opgenomen om de volgende doelen te bereiken:

- Het versneld aanpakken van het woningtekort;
- Het optimaliseren van de ov-bereikbaarheid;
- Het stimuleren van de werkgelegenheid;
- Het verduurzamen en klimaatveranderingsbestendig maken; en
- Het blijvend investeren in de leefbaarheid, de ontmoetingsfunctie en inclusiviteit

De geselecteerde projecten in het Gebiedsplan vallen binnen eerder door de raad vastgestelde of momenteel in inspraak zijnde visies.

Na behandeling in het college wordt het Gebiedsplan geagendeerd voor diverse besluitvormingstafels, zoals

- de bestuurlijke MRA platforms voor afstemming met de gebiedsplannen van de andere 8 gemeenten;
- de Programmaraad van het Rijk-regio programma 'Samen Bouwen Aan Bereikbaarheid' voor het opnemen van projecten op het gebied van bereikbaarheid in de uitvoeringsagenda
- Investeringsprogramma's en subsidieregelingen van de provincie (zoals de flexibele schil en het knelpuntenbudget);
- het BO MIRT (Meerjarenprogramma Transport, Infrastructuur, Ruimte en Transport) en de Rijksbegroting 2022 (met mogelijke verlenging van de Woningbouwimpuls-regeling).

De negen gezamenlijke gebiedsplannen onderbouwen de gevraagde Rijksinzet die noodzakelijk is voor de groeiopgave van de MRA.

2. Besluitpunten college

Het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. Het Gebiedsplan Bereikbare Steden vast te stellen;
2. Het gebiedsplan aan te leveren bij het coördinatieteam van Bereikbare Steden, ter agendering in de rijk-regionale overleggrema richting het BO MIRT najaar 2021;
3. Het gebiedsplan te benutten ter onderbouwing van andere (gemeentelijke) financierings- en organisatievraagstukken.

3. Beoogd resultaat

Met dit besluit maakt Haarlem de benodigde inzet Rijk-regio voor versnelling van de woningbouwopgave en gerelateerde opgaven voor een leefbare stad inzichtelijk. Op basis van dit inzicht kan ook bij het Rijk, de MRA en andere partners besluitvorming plaatsvinden over (financiële)

bijdragen, zodat de projecten uit het Gebiedsplan daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden. Hiermee wordt een versnelde realisatie van woningen, werkgelegenheid en voorzieningen rondom de drie OV-knooppunten in de periode tot en met 2030 mogelijk. Met name de realisatie van OV-knooppunt Nieuw-Zuid is een cruciale bouwsteen om de andere ontwikkelingen mogelijk te maken, en samen met Haarlem Station en Station Spaarnwoude als de drie pijlers van het (regionale) mobiliteitssysteem te gaan fungeren.

4. Argumenten

1. Dit besluit is de beste manier om het beoogd resultaat te bereiken

Voor het creëren van (omvangrijke) cofinanciering van provincie, Rijk en andere partners moet Haarlem tijdig de juiste onderbouwing en informatie aanleveren voor met name het BO MIRT. Naast het BO MIRT zijn ook andere cofinancieringstrajecten in gang gezet, zoals een reserveringsaanvraag uit het OV fonds van de provincie Noord-Holland, en voorbereidingen voor een aanvraag voor het Mobiliteitsfonds van de GR Zuid-Kennemerland en reguliere subsidiestromen van de provincie, zoals voor fietsknelpunten.

2. Het besluit past in het ingezet beleid

Het verkrijgen van cofinanciering draagt bij aan de groeiopgave, de mobiliteitstransitie, woningbouwopgave, duurzaamheidsambities, inclusiviteit en doelen op het gebied van leefbaarheid en economie. Zie daartoe onder andere de ontwikkelvisie voor de zone Oostpoort (2019/712616), de toekomstvisie voor het stationsgebied (2020/307960) en de ontwikkeling van het OV-knooppunt Haarlem Nieuw-Zuid (2020/691440). De in Bereikbare Steden opgenomen projecten vloeien voort uit eerder door de raad vastgesteld beleid of visies die momenteel ter inspraak voorliggen.

3. Het besluit heeft draagvlak

Het Gebiedsplan kan rekenen op draagvlak binnen de stad. Het betreffen immers projecten die voortvloeien uit beleid en plannen waar de omgeving uitgebreid bij is en nog steeds wordt betrokken, zoals de toekomstvisie voor het stationsgebied en het mobiliteitsbeleid. Daarnaast is het Gebiedsplan zowel ambtelijk als bestuurlijk afgestemd met de provincie Noord-Holland, die expliciet de inhoudelijke koers en projecten steunt. Voor diverse projecten levert de provincie ook een financiële bijdrage. Het Gebiedsplan is verder tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de MRA. De MRA neemt ook de centrale woordvoering naar aanleiding van dit collegebesluit op zich. Op relevante onderdelen heeft afstemming plaatsgevonden met NS, ProRail en Connexion. Tot slot is ook de Vervoerregio betrokken geweest bij opstelling van het Gebiedsplan.

4. Het besluit draagt bij aan de haalbaarheid van de financiering

De projecten die bijdragen aan de ambitie om voor 2030 een groot aantal woningen en arbeidsplaatsen te realiseren binnen een straal van 1.200 meter rond de drie OV-knooppunten vragen een investering van ruim € 409 miljoen. Gemeente heeft eigen inzet waarmee een deel van het publieke tekort wordt gedicht (€ 42 miljoen) en daarnaast wordt rekening gehouden met € 64

miljoen aan grondopbrengsten. Voor het publieke tekort op regionale en bovenregionale voorzieningen (€ 303 miljoen) wordt een beroep gedaan op financiering van Provincie en Rijk. Met behulp van het Gebiedsplan wordt de aanvraag voor cofinanciering van Provincie en Rijk versterkt. Bijlage 2 bevat het dashboard Bereikbare Steden van Haarlem, met daarin een (minimum)raming van het extra aantal woningen en arbeidsplaatsen dat door de voorgestelde gebiedsaanpak van Bereikbare Steden tot 2030 binnen het stadshart wordt gerealiseerd, en de geaggregeerde financiële gegevens.

Het Gebiedsplan dient ter onderbouwing van de cofinanciering vanuit het Rijk (zowel van BZK – gericht op woningbouw - als I&W – voor mobiliteit). Bij de provincie Noord-Holland wordt een reserveringsaanvraag van € 10 miljoen als bijdrage aan mobiliteitshub Haarlem Nieuw-Zuid voorbereid. Met de Vervoerregio Amsterdam lopen verkennende gesprekken voor een bijdrage aan het openbaar vervoer. Voor de GR Zuid-Kennemerland wordt tot slot een aanvraag voorbereid voor cofinanciering van enkele regionale projecten die goed aansluiten bij de in voorbereiding zijnde Regionale bereikbaarheidsvisie.

Een substantiële bijdrage van het Rijk is noodzakelijk om de financiering rond te krijgen. Bij besluitvorming in november 2021 op het BO MIRT en in de 3^e tranche van de WoningbouwImpuls (WBI) komt hier meer duidelijkheid over. Vanwege het tempo van de gebiedsontwikkelingen is het nodig om als gemeente door te gaan met planvorming en aan het Rijk, door indiening van dit Gebiedsplan, helder te maken waar de gevraagde investering toe dient en wat de gemeente zelf investeert. Vooruitlopend op besluitvorming in onder andere het BO MIRT heeft het college een stelpost opgenomen in het Investeringsplan (zie Kadernota 2022) voor Bereikbare steden (drie maal € 15 miljoen).

5. De maatschappelijke baten wegen op tegen de kosten

Op het niveau van Bereikbare Steden zijn niet alleen de kosten (€ 1,4 miljard), maar ook de baten van de investeringen inzichtelijk gemaakt. Op regionale (MRA) schaal leiden de investeringen tot € 160 miljoen aan maatschappelijke baten per jaar. Op de langere termijn, rekening houdend met bijvoorbeeld indexatie en afschrijving, leidt dit tot een positief saldo van de investeringen.

5. Risico's en kanttekeningen

1. Er komt geen substantiële cofinanciering beschikbaar voor realisatie van het Gebiedsplan

Het Gebiedsplan is afgestemd met de regiogemeenten, provincie, Vervoerregio, NS, ProRail en het Rijk. Hieruit blijkt dat men de inhoud onderschrijft. De kans bestaat echter dat partijen besluiten tot onvoldoende cofinanciering, ondanks de inhoudelijke overeenstemming. Met name de bijdrage van de Rijksoverheid is onontbeerlijk. Daarvoor zijn we op dit moment in afwachting van het nieuw te formeren kabinet. De MRA doet er alles aan om onze gezamenlijke boodschap (inclusief financiële onderbouwing) zo goed mogelijk onder de aandacht te brengen bij het Rijk, zowel via de ambtelijke als politieke lijnen, maar het risico is groot dat er onvoldoende middelen worden vrijgemaakt voor het gebiedsplan. Concreet betekent dat vertraging van de ontwikkelingsstrategie en naar verwachting een lagere woningproductie.

6. Uitvoering

Na vaststelling van dit besluit gaat het coördinatieteam Bereikbare Steden (MRA) het Gebiedsplan van Haarlem samen met de gebiedsplannen van de andere acht gemeenten presenteren in de Programmaraad SBAB (directeuren en bestuurders van Rijk en regio), het PHO Bouwen en Wonen en het MRA Platform Mobiliteit. Het doel van deze presentaties is om overeenstemming te bereiken over de benodigde rijk-regio inzet voor de totale gezamenlijke rijk-regio inzet. Vervolgens worden de gezamenlijke gebiedsplannen aangeleverd voor besluitvorming in het BO MIRT in november 2021.

De voorbereiding en uitvoering van de 25 projecten die zijn opgenomen in het Gebiedsplan, voert Haarlem - bij positieve besluitvorming over de cofinanciering - zelf uit. Hiervoor wordt capaciteit uit de flexibele schil vanuit de provincie benut. Uitvoering vindt plaats door de projectteams voor de OV-knooppunten, en voor de gebiedsoverstijgende projecten onder de vlag van het Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR). Benodigde besluitvorming voor de scope en financiering van de afzonderlijke projecten zal in separate college- of raadsbesluiten aan u voorgelegd worden.

7. Bijlagen

1. Gebiedsplan Bereikbare Steden Haarlem
2. Financiële Bijlage